

Delaftale om en flådeplan under forsvarsforliget 2024-2033

Der er mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre indgået en delaftale under forsvarsforliget 2024-2033 vedrørende en flådeplan.

Vi står i en historisk alvorlig og kompleks sikkerhedspolitisk situation. Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer, at Rusland sandsynligvis vil være mere villig til at bruge militær magt i en regional krig mod et eller flere europæiske NATO-lande, hvis Rusland opfatter NATO som militært svækket eller politisk splittet. Dette gælder særligt, hvis Rusland vurderer, at USA ikke kan eller vil støtte de europæiske NATO-lande i en krig med Rusland. Den konkrete militære trussel fra Rusland afhænger også af udviklingen i krigen i Ukraine. FE vurderer, at Rusland i løbet af ca. seks måneder vil være i stand til at udkæmpe en lokal krig i et land, der grænser op til Rusland, i løbet af ca. to år vil udgøre en troværdig trussel mod enkelte eller flere NATO-lande og dermed være klar til en regional krig mod flere lande i Østersøregionen og i løbet af ca. fem år kan være klar til en storskalakrig på det europæiske kontinent. De angivne tidshorisonter forudsætter, at krigen i Ukraine stopper eller fryser fast, at NATO ikke samtidig opruster i samme tempo som Rusland, og at USA ikke involverer sig. Den skærpede sikkerhedspolitiske virkelighed nødvendiggør, at NATO og Danmark styrker evnen til afskrækkelse og forsvar for at demonstrere evnen til at forsvare Alliancens territorium.

Det maritime domæne udgør en vigtig del af det territorium, Danmark skal forsvare. De danske stræder, med tilhørende infrastruktur under havoverfladen, kan blive genstand for trusler og angreb. Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer, at Ruslands militære aktiviteter sandsynligvis vil øge spændingsniveauet yderligere i Østersøregionen. Denne adfærd omfatter allerede nu hensynsløs sejlads, simulerede angreb og jamming af både civile og militære skibes og flys kommunikation og GPS-signaler. Disse aktiviteter vil kunne få en mere truende karakter. I kystnære farvande, som de indre danske farvande, vil Rusland kunne angribe undersøisk infrastruktur fra alle typer fartøjer.

Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer endvidere i den seneste trusselsvurdering UDSYN 2024 følgende ”*Nordatlanten er også vigtig for Rusland. Som led i Ruslands kontrol med farvandene i Arktis overvåger Rusland også dele af Nordatlanten, herunder særligt farvandene mellem Grønland, Island og Storbritannien, det såkaldte GIUK-gab. Det foregår både med civile og militære skibe og med andre midler som f.eks. fly og satellitter. Rusland ønsker at sikre, at egne ubåde kan sejle uset gennem gabet, mens vestlige ubåde opdages. Rusland kortlægger og overvåger områderne til brug for militær planlægning bl.a. for at kunne gennemføre sabotageaktioner mod undersøiske kabler og undervandsinfrastruktur i optakten til og under en væbnet konflikt mod NATO. I tilfælde af en sådan konflikt vil Ruslands militære ambition være at forsænke og forstyrre forsyningslinjer mellem USA og Europa ved hjælp af ubåde, der skal sejle gennem GIUK-gabet.*”

På baggrund af den sikkerhedspolitiske situation er aftaleparterne enige om, at den danske flåde skal styrkes og udvikles. Med denne *Delaftale om en flådeplan under forsvarsforliget 2024-2033* accelereres opbygningen af Forsvaret, og de næste skridt tages i forhold til den fremtidige udvikling af den danske flåde med bl.a. en række tidskritiske investeringer, der udvider og forbedrer Forsvarets evne til at håndtere trusler til søs. Flådeplanen skal bidrage til, at Søværnet råder over en effektiv, indsættelsesparat og fremtidssikret flåde, der imødegår den skærpede sikkerhedspolitiske situation, samt sikre et robust havmiljøberedskab med fleksibilitet i den operative planlægning og løsning af militære opgaver.

1. Aftalens indhold

Konkrete og finansierede anskaffelser

Aftaleparterne er enige om, at der med denne aftale afsættes finansiering til og iværksættes en række anskaffelser, der accelererer opbygningen af den danske flåde og bidrager til, at Forsvarets sømilitære behov opfyldes.

Kapacitet til overvågning af kritisk undersøisk infrastruktur

Danmark råder over et stort havareal med en høj koncentration af kritisk undersøisk infrastruktur fx energiproducerende- og transmitterende anlæg med tilhørende undersøiske kabler og rørledninger. Dette gør Danmark sårbar over for sabotage af undersøisk infrastruktur og uønsket opmærksomhed fra fjendtlige aktører under vandet. Den fortsatte udbygning af vedvarende energi i bl.a. Nordsøen betyder samtidig, at sikkerheden omkring kritisk infrastruktur skal styrkes.

Aftaleparterne er enige om, at Forsvarets evne til at overvåge kritisk undersøisk infrastruktur skal styrkes. Der tilvejebringes derfor en kapacitet til overvågning af kritisk undersøisk infrastruktur. Kapaciteten består af flere dele, herunder ét skib, hvorfra der kan indsættes ubemandede undervandsdroner, fjernstyrede undervandsrobotter og mobile sonar-systemer mv. Der etableres en tilhørende analysekapacitet til at behandle kapacitetens indhentede data. Med kapaciteten bliver Forsvaret i stand til at danne et forbedret situationsbillede og dermed detektere hændelser under havoverfladen. Aftaleparterne noterer sig i den forbindelse, at Forsvarets digitale rygrad også skal styrkes med henblik på bedre at udnytte den indsamlede data, hvilket, som aftalt, skal undersøges i forbindelse med *Analyse af IT-området i regi af genopretning af forsvarets fundament (GAFF)* samt ambitionen om øget robusthed fra *Aftale om styrkelse af Forsvarets kampkraft*.

Aftaleparterne noterer sig, at det med *Delaftale 1 om Arktis og Nordatlanten under forsvarsforliget 2024-2033* blev aftalt, at mulighederne for at detektere trusler mod undersøisk infrastruktur i Kongeriget skal analyseres inden for analysen *Beskyttelse af kritisk infrastruktur*, der blev igangsat i forbindelse med indgåelsen af første delaftale under forsvarsforliget og vil blive forelagt for forligskredsen og Naalakkersuisut snarest muligt og senest, så den kan indgå i en kommende delaftale 2 vedr. Arktis og Nordatlanten. I den forbindelse vil forligskredsen og Naalakkersuisut se på mulighederne for at anvende kabelsensorer og anden teknologi til at forbedre overvågningsbilledet.

Udviklingsprogram om autonome enheder

Krigen i Ukraine har vist, at evnen til at integrere og udnytte nye teknologiske løsninger, fx droner, har afgørende betydning for evnen til at operere militært. Både Ukraine og Rusland udvikler denne evne med hastige skridt, mens de danske erfaringer til sammenligning er mere begrænsede. Autonome enheder giver nye muligheder for farvandsovervågning mv. både over og under overfladen på en mere effektiv og sikker måde end i dag, uden samme behov for mandskab. Autonome enheder kan anvendes i alle grene af Forsvaret og kan fx være undervandsdroner, ubemandede systemer mv.

Aftaleparterne er enige om at iværksætte et afprøvnings- og udviklingsprogram herunder køb af droner, der skal identificere muligheder og potentialer ved hurtig anskaffelse og anvendelse af autonome enheder på tværs af Forsvaret. Udviklingsprojektet skal bl.a. afdække potentialet for at udskifte Forsvarets nuværende patruljeskibe af Diana-klassen med lavt- eller ubemandede fartøjer for at øge effektiviteten, sikre kontinuerlig overvågning og sænke responstiden. Der vil løbende blive fulgt op på erfaringerne fra udviklingsprojektet. I forbindelse med udviklingsprojektet vil der bl.a. være fokus på at integrere dansk forsvarsindustri og eksisterende erfaring i udviklingen af autonome enheder til maritim overvågning med henblik på at skalere brugen af teknologiske løsninger i Forsvaret hurtigst muligt og afsøge det fulde

potentiale for ubemandet teknologi. Som led heri undersøges det, hvordan en øget indsats for forskning og innovation på området kan bidrage til udviklingen af nye kapaciteter.

Havmiljø- og minelægningsfartøjer

Aftaleparterne er enige om at anskaffe fire nye havmiljø- og minelægningsfartøjer til erstatning af de nuværende nedslidte havmiljøfartøjer, herunder med henblik på opfyldelse af NATO-styrkemål. For at styrke evnen til at imødegå specifikke udfordringer og trusler i den skærpede sikkerhedspolitiske situation, udrustes de nye fartøjer til at kunne udlægge miner samt bistå øvrige sømilitære opgaver som fx farvands- overvågning, suverænitethævdelse, transport, lettere dykkeropgaver og træning af personel mv. Fartøjerne udrustes endvidere med militære droner for at styrke bl.a. overvågningsopgaven under, over og på havoverfladen samt af kritisk undersøisk infrastruktur.

Fartøjerne udgør kernen i havmiljøberedskabet og skal bidrage til, at Danmark kan efterleve gældende lovgivning og internationale forpligtigelser på havmiljøområdet. Fartøjerne udstyres til at kunne løse havmiljøopgaver, fx opsamling af kemikalier og olier, der forudsætter gastæthed, som også er nødvendig i tilfælde af krig og militære krisesituationer. Endvidere udgør særligt den russiske skyggeflådes sejlads gennem danske stræder og bæltet en potentiel trussel mod havmiljøet, som fartøjerne skal kunne reagere på.

Havmiljøområdet hører under ministeren for samfundssikkerhed og beredskabs ressort. Fartøjerne bemannes og indsættes af Søværnet med henblik på at sikre fleksibilitet i den operative planlægning på tværs af Søværnets enheder og løsning af militære opgaver.

Aftaleparterne er enige om, at det er ambitionen, at disse skibe skal produceres i Danmark.

Nye hjemmeværnsfartøjer

Marinehjemmeværnet er en specialiseret del af Hjemmeværnet, der i tæt samarbejde med Søværnet løser opgaver til søs fx farvandsovervågning, havnebevogtning, redning, havmiljøopgaver, værtnationsstøtte mv. Størstedelen af Marinehjemmeværnets nuværende fartøjer er aldrende og nedslidte og derfor dyre at vedligeholde.

Aftaleparterne er enige om, at Marinehjemmeværnet skal have tidssvarende og moderne enheder. Der anskaffes derfor 21 skibe til Hjemmeværnet til erstatning af de nuværende nedslidte enheder af MHV 800/850-klassen. De nye marinehjemmeværnsfartøjer indrettes og dimensioneres med henblik på at kunne understøtte Marinehjemmeværnets fremtidige opgaveløsning. De nye fartøjer forventes dermed at kunne sejle hurtigere og have mere motorkraft mv. end de nuværende fartøjer, under hensyntagen til, at fartøjerne skal kunne betjenes af frivillige uden forudgående teknisk uddannelse. De nye enheder forventes at kunne have flere effektive timer til søs end de nuværende og vil derfor mere effektivt kunne understøtte Marinehjemmeværnets operationer og opgavevaretagelse.

Aftaleparterne er enige om, at det er ambitionen, at disse skibe skal produceres i Danmark.

Kommende anskaffelser

Den skærpede sikkerhedspolitiske situation forstærker behovet for at foretage yderligere substantielle investeringer i Forsvarets maritime kampkraft i Kongeriget.

Investeringer i dette omfang forudsætter et velbelyst og konsolideret beslutningsgrundlag, så det sikres, at Forsvaret vil råde over tidssvarende maritime kapaciteter, der lever op til de ændrede krav, der stilles til operationer på den sømilitære kamplads som følge af den skærpede sikkerhedspolitiske situation.

Investeringerne skal endvidere tage højde for de kommende NATO-styrkemål, som NATO tildeler i sommeren 2025. Aftaleparterne deler ambitionen om, at Danmark i langt højere grad skal efterleve NATO's styrkemål.

Aftaleparterne noterer sig, at der i første halvår 2025 vil skulle indgås en delaftale 2 om Arktis og Nordatlanten, der blandt andet vil indeholde kapaciteter, der styrker Søværnet yderligere (f.eks. fregatter, isbryderkapacitet og ubemandede systemer), men også Flyvevåbnet (f.eks. maritime patruljefly, kampfly, transportfly og andre relevante, luftbårne kapaciteter), specialoperationsstyrker mv. Aftalen vil blive udformet i tæt samarbejde med Færøernes Landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut. Den samlede markante investering skal laves blandt andet med henblik på opfyldelse af NATOs kommende styrkemål.

Aftaleparterne er enige om, at der skal investeres i fregatter, startende med luftforsvarsfregatter, der vil styrke Forsvarets sømilitære kampkraft betydeligt. Fregatter er et komplekst våbensystem, der omfatter såvel selve skibet som de tilhørende våben-, sensor- samt kommando- og kontrolsystemer. Frem mod den kommende delaftale skal der derfor tilvejebringes et analytisk grundlag, der belyser forhold vedrørende militære og industrielle forhold, tidsplan og økonomi, herunder muligheder for at indgå i samarbejde med NATO-allierede.

Aftaleparterne og Naalakkersuisut blev med *Delaftale 1 om Arktis og Nordatlanten* endvidere enige om, at der senere og på et analytisk grundlag vil skulle tages stilling til anskaffelse af yderligere arktiske skibe (ud over de tre arktiske skibe, der allerede er besluttet med *Delaftale 1 om Arktis og Nordatlanten under forsvarsforliget 2024-2033*) med henblik på at erstatte skibene i Knud Rasmussen-klassen.

Aftaleparterne er enige om, at det analytiske grundlag for anskaffelse af større maritime kapaciteter skal belyse mulighederne for samarbejde med dansk erhvervsliv og NATO-allierede.

Det er den politiske ambition, at en høj grad af produktionen skal ske i Danmark, herunder i samarbejde med NATO-allierede. Derfor er det hensigten, at kommende anskaffelser skal styrke den danske produktionskapacitet med øje for, at både hastighed i forhold til anvendelse og forsyningssikkerhed er vigtigt for Forsvaret.

Aftaleparterne noterer sig, at der vil blive anskaffet en kystmissilforsvarskapacitet i regi af Accelerationsfonden.

Aftaleparterne noterer sig desuden, at det med *Delaftale 1 om Arktis og Nordatlanten under forsvarsforliget 2024-2033* blev aftalt, at mulighederne for i højere grad at efterse, vedligeholde og servicere Forsvarets maritime platforme i Grønland skal afdækkes. Det skal i denne sammenhæng undersøges, i hvilket omfang dette vil kunne styrke skibenes løbende tilstedeværelse i Arktis og Nordatlanten. De færøske muligheder på området vil ligeledes blive afklaret.

En stærk maritim tilstedeværelse forudsætter adgang til egnede havne, der kan understøtte Forsvarets behov. EU udarbejder årligt på baggrund af input fra medlemslandene en liste over militærkritisk infrastruktur, herunder havne. Aftaleparterne er enige om, at det er væsentligt, at listen afspejler Forsvarets behov.

2. Aftalens karakter, opfølgning og implementering

Det indhold, der aftales med indeværende aftale, er ikke forligsbelagt, idet aftalen omhandler udmøntningen af den økonomiske ramme, jf. *Aftale om dansk forsvar og sikkerhed 2024-2033* fra den 28. juni 2023

og *Aftale om styrkelse af Forsvarets kampkraft* fra den 22. februar 2025. Aftalen har karakter af en stemmeaftale, der opfylder forudsætningen om, at der er et simpelt flertal af mandater i Folketinget og et flertal af partier i forligskredsen bag aftalen.

Opfølgning på aftalen sker i den fulde kreds af partier, der står bag forsvarsforliget med inddragelse af Naalakkersuisut og efter nærmere drøftelse med Færøernes Landsstyre.

Forsvarsministeren vil inddrage forligspartierne og Naalakkersuisut løbende ved behov for at foretage tilpasninger af forligsinitiativer, der ikke kan realiseres i henhold til det politisk aftalte eller ved behov for omprioriteringer som følge af nye behov. Det gælder blandt andet nye prioriteter, forsinkelser, fordyrelser eller vilkår, hvor aftaleparterne vil drøfte håndteringen heraf inden for den økonomiske ramme. Sådanne forhold vil også blive drøftet med Færøernes Landsstyre.

3. Økonomi for initiativer i aftalen

Aftaleparterne er enige om at afsætte 4,0 mia. kr. til initiativerne i denne delaftale, heraf 3,6 mia. kr. til anskaffelse af maritime kapaciteter og 0,3 mia. kr. til udviklingsprogram om autonome enheder, *jf. bilag 1*. Aftaleparterne noterer sig, at omfanget af udgifter til havmiljø- og minelægningsfartøjerne, der kan indberettes som forsvarsudgifter til NATO, vil afhænge af fartøjernes opgaveløsning og bestykning.

Aftaleparterne noterer sig, at der i forligningsperioden disponeres 3,4 mia. kr. fra Accelerationsfonden og 0,6 mia. kr. fra den økonomiske ramme under forsvarsforliget 2024-2033.

4. Bilag

Bilag 1. Økonomi for initiativer i delaftale om en flådeplan under forsvarsforliget 2024-2033

mio. kr. - 2025-prisniveau	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	I alt
Anskaffelse af maritime kapaciteter ¹	43	877	810	1.267	217	276	294	-427	278	3.635
Autonome enheder	24	287	7	-	-	-	-	-	-	319
Total	67	1.165	817	1.267	217	276	294	-427	278	3.953
Finansieres af Accelerationsfonden	-67	-1.165	-637	-1.242	0	-242	0	0	0	-3.353
Finansieres af forsvarsforliget 2024-2033	-	-	-180	-26	-217	-34	-294	427	-278	-601

Note: Differencer skyldes afrundinger. Der er tale om estimer, som er behæftet med usikkerhed. ¹Indeholder havmiljø- og minelægningsfartøjer, nye hjemmeværnsfartøjer og kapacitet til overvågning af kritisk undersøisk infrastruktur. Udgifter til kapacitet til overvågning af kritisk af undersøisk infrastruktur afhænger af bl.a. markedsudbuddet af skibe.

Bilag 2. Økonomi for kommende delaftaler forsvarsforliget 2024-2033

mia. kr. - 2025-prisniveau	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	I alt
Ramme til nye initiativer	-	0,0	0,2	0,0	0,7	0,0	4,7	5,2	9,0	19,8
Disponeringer i aftale om en flådeplan	-	-	-0,2	-0,0	-0,2	-0,0	-0,3	0,4	-0,3	-0,6
Resterende ramme til yderligere initiativer i kommende delaftaler	-	0,0	-	-	0,5	-	4,4	5,6	8,7	19,2